

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Promotiebeurs voor leraren

Een prachtkans om lesgeven en promoveren te combineren

Met de Promotiebeurs kunnen leraren promotieonderzoek doen dat uiteindelijk moet resulteren in een proefschrift. Het ministerie van OCW wil met de Promotiebeurs het aantal gepromoveerde leraren voor de klas vergroten en de aansluiting tussen universiteit en scholen versterken. Bent u daar straks een van? Meer weten? Kijk op www.nwo.nl/leraren.

Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek

De Promotiebeurs: een buitenkans voor leergierige leraren!

De Promotiebeurs die het ministerie van OCW vijf jaar geleden instelde, is een groot succes. Steeds meer leraren en docenten maken gebruik van de mogelijkheid om lesgeven en promoveren te combineren. De Promotiebeurs is ingesteld om de onderzoekcultuur op scholen te versterken en de aansluiting tussen universiteiten en scholen te vergroten. De beurs is uitgebreid naar vijf jaar. Docenten/leraren worden voor 0,4 fte vrijgesteld voor hun onderzoek, met behoud van salaris. De school krijgt een vergoeding om een vervanger in te schakelen.

Jaarlijks stelt het ministerie van OCW 9,5 miljoen euro beschikbaar voor 60 Promotiebeurzen. De beurzen zijn bestemd voor leraren uit het primair, speciaal, voortgezet, middelbaar beroeps- en hoger beroepsonderwijs.

Hoe komt u voor zo'n beurs in aanmerking?

- Bedenk een (onderzoeks)plan.
- Zoek een promotor.
- Stel samen een promotievoorstel op
- Dien uw aanvraag in vóór begin maart of begin september. Raadpleeg voor specifieke informatie www.nwo.nl/leraren.

Daarna bekijkt een beoordelingscommissie of u aan alle criteria voldoet (die staan ook op de site). Na twee weken hoort u of uw voorstel in behandeling wordt genomen. Vervolgens wordt een deel van de kandidaten uitgenodigd om hun voorstel te presenteren aan de commissie. Uit deze deelnemers wordt een definitieve selectie gemaakt. De commissie kijkt onder meer naar de motivatie en overtuigingskracht van de aanvrager, maar ook naar de kwaliteit van het voorgestelde onderzoek en de effecten daarvan.

Ingrid: 'Ik neem mijn studenten mee op promotiereis.'

Promovendus Ingrid Snijders over haar ervaringen: 'Ik vind het fantastisch, maar je moet wel een beetje gek zijn om dit te doen!'

Zo omschrijft Ingrid Snijders het avontuur dat ze sinds afgelopen zomer beleeft. Ingrid (39) is docent Service Marketing aan de HZ University of Applied Sciences (voorheen de Hogeschool Zeeland). Vanaf 2015 doet ze bij het Roosevelt Centre for Excellence in Education in Middelburg haar promotieonderzoek 'Duurzame relaties in het hoger onderwijs'. 'Ik onderzoek de relatie tussen student en onderwijsinstelling. Ik stel dat scholen hun leerlingen niet alleen tijdens, maar ook ná hun schooltijd dichtbij moeten houden. Zo creëer je een band tussen de onderwijsinstelling en hun alumni, waar beide partijen veel aan hebben. Denk hierbij aan studenttevredenheid, vermindering van studie-uitval en het verbeteren van het rendement.'

Een echte onderzoeker

Ingrid is naar eigen zeggen een echte onderzoeker. Na haar studie aan de Open Universiteit wil ze graag promoveren, maar dat kost behoorlijk wat geld. Ze besluit daarom een Promotiebeurs voor leraren aan te vragen. 'Die procedure was zwaar; er was behoorlijk wat concurrentie. Daarnaast moet je onderzoeksvoorstel natuurlijk helemaal in orde zijn.' Maar al haar inspanningen blijken de moeite waard: Ingrid krijgt een beurs. Hiermee kan ze vijf jaar lang twee dagen per week onderzoek doen.

Input vanaf de werkvloer

Ingrid vindt dat alle betrokken partijen profijt hebben van de Promotiebeurs. 'De universiteit komt dankzij de promovendi meer te weten over wat er in het onderwijs speelt. Directe input vanaf de werkvloer, dat is onbetaalbaar. En de school brengt de bestaande kennis van de universiteit weer in de praktijk.' Ook haar leerlingen plukken nu al de vruchten van haar promotie. 'Mijn onderzoek aan de universiteit beïnvloedt mijn manier van denken. Dat geef ik door aan mijn studenten. Ik leer ze om niet alles maar klakkeloos aan te nemen. Om exact uit te leggen wat ze bedoelen. Om goede argumenten te gebruiken. Ik neem mijn studenten als het ware mee op mijn promotiereis.'

Arnoud: 'Dit is geen hobby, maar een tweede baan'

Van de 61 docenten die in 2015 een Promotiebeurs ontvingen, komt maar een handjevol uit het mbo. Arnoud Geux, docent bij SintLucas Boxtel (mbo met een breed aanbod aan creatief-technische opleidingen) wijdt dit o.a. aan het feit dat hoogleraren je meestal pas willen begeleiden als je een universitaire achtergrond hebt. Hijzelf liet zich hierdoor niet weerhouden. 'Ik zocht en vond uiteindelijk een hoogleraar die in mij en mijn onderzoek geloofde.'

Al een jaar deelt Arnoud Geux zijn weken als volgt in: 2 lesdagen op SintLucas, 3 tot 5 dagen werken aan zijn promotieonderzoek 'Kerkarchitectuur, ideologie en cultuurkritiek van M.J. Granpré Molière (1883–1972)'. Hij is een van de weinige mbo-docenten die een Promotiebeurs aanvraag en ontving. 'Het was een fikse zoektocht, die me via Brussel en Delft in Nijmegen bracht. Daar vond ik eindelijk een hoogleraar die geïnteresseerd was: prof. dr. Sible de Blaauw.'

In april 2015 mocht Arnoud met zijn promotieonderzoek beginnen. Dit 'levenswerk' besmet hem als een virus, waarbij de eerste vonk opvlamt bij een bezoek aan het klooster Sint-Benedictusberg in het Limburgse Vaals. 'De architectuur, de sfeer en de mensen zorgen ervoor dat ik hier steeds weer terugkeer. Ik ontmoette daar pater Pieter Roose. Hij vertelde me over de architect, dom Hans van der Laan, een van de leidende figuren van de Bossche School en leerling van Granpré Molière. Mooi materiaal voor een artikel, dacht ik. Maar het werd uiteindelijk een boek over de Bossche School, dom Van der Laan en Granpré Molière. Op aanraden van pater Pieter stapte ik met dit boek naar de universiteit. Met een lange, maar succesvolle zoektocht naar een promotieplaats als gevolg.'

Zweven en zweten

Het promotieonderzoek duurt vier tot vijf jaar. Daarin vormen de gesprekken met De Blaauw, een tweede hoogleraar en een universitair docent de piketpaaltjes. 'Ze laten me zweven en soms verdrinken. En ik verdwaal veel. Maar steeds wijzen ze me in de juiste richting. Daarnaast heb ik veel te danken aan SintLucas. Daar krijg ik de ruimte om mijn promotieonderzoek te doen. In goed overleg met mijn collega's, uiteraard! Al krijg ik wel vaak vragen als "Word je dan professor?" en opmerkingen als "Leuk dat je van je hobby je werk kunt maken!". Maar dit is geen hobby. Dit is zweten. Veertig werkuren per week voor mijn onderzoek zijn geen uitzondering. Maar ik heb het ervoor over, het is zo waardevol. Voor mijn eigen ontwikkeling, maar ook voor mijn blik op het onderwijs. Dus, beste mbo-docent, durf het aan om ook te promoveren. Zoek een hoogleraar die in jou en je onderzoeksonderwerp gelooft. En ga er vervolgens vol voor!'

Jan: 'Door mijn ervaring in onderzoek kan ik pabostudenten beter begeleiden'

Jan Baan (33) geeft les aan groep 7 op basisschool Polsstok in Amsterdam-Zuidoost. De school maakt deel uit van Stichting Bijzonderwijs. 'Ik sta nu 12 jaar voor de klas en heb op verschillende scholen van dit bestuur gewerkt. Daarnaast ben ik altijd blijven leren. Ik heb een master Onderwijspedagogiek afgerond en ben sinds twee jaar betrokken bij de begeleiding van pabostudenten. Voor mijn afstudeerscriptie deed ik onderzoek naar de verschillen tussen universitaire en reguliere pabo's. De universitaire pabo's zijn nog vrij nieuw en het onderzoek was zo interessant dat ik er ook op wilde promoveren. Ik onderzoek nu wat de invloed van universitair opgeleide leerkrachten is op de onderzoekscultuur van een school en welke factoren hiervoor op scholen belangrijk zijn.' Jan zocht contact met een promotor aan de Universiteit van Amsterdam. 'Die heeft mij ook erg geholpen in het traject van de aanvraag. Dat is behoorlijk intensief. Je hebt goede kennis van het onderwijs én goede begeleiding nodig om door de procedure te komen.'

Blijven lesgeven

Sinds vorig jaar verricht Jan de helft van de tijd onderzoek, de andere helft staat hij voor de klas en begeleidt hij aankomende leraren tijdens hun stages en aan de universiteit. 'De verschillen tussen onderwijstheorie en -praktijk hebben mij altijd geïnteresseerd. Ik zie de universitaire pabo als een manier om een brug te slaan tussen twee werelden waarin heel anders wordt gedacht. De universitair geschoolde leerkrachten brengen een meer analytische cultuur het onderwijs in. De vraag is hoe dat uitpakt. Voor mijn promotie volg ik drie jaar lang een groep pas afgestudeerde leerkrachten van de universitaire pabo en kijk hoe ze zich ontwikkelen en waar ze tegenaan lopen.' Het schoolbestuur reageerde welwillend op zijn wens om te promoveren. 'Ze vonden het interessant wat ik ging doen. Voor de school waar ik lesgeef, is het misschien wel lastig dat ik er niet altijd ben. Daar staat tegenover dat ik door mijn ervaring pabostudenten beter kan begeleiden.' De combinatie van lesgeven en onderzoek ervaart Jan als waardevol. 'Ik merk in de praktijk dat mijn onderzoekservaring van pas komt. Vooral op organisatorisch niveau heb ik er veel aan. Ik kan collega's ook makkelijker helpen met het lezen van rapporten of het verklaren van data en grafieken.' Over zijn leven na het proefschrift heeft Jan nog niet echt nagedacht. 'Al blijf ik zeker in het onderwijs. Ik wil blijven lesgeven en dat blijven combineren met andere bezigheden. Ik moet er niet aan denken niet meer voor een groep te staan.'

Kim: 'Als je er blij van wordt om nieuwe dingen te leren, is een Promotiebeurs erg de moeite waard'

Kim Krijtenburg (35) maakt sinds twee jaar gebruik van de Promotiebeurs. Ze studeerde Technische natuurkunde en geeft sinds 2008 natuurkunde en NLT op Christelijke Scholengemeenschap Het Noordik in Almelo. 'De Promotiebeurs was voor mij een buitenkans', vertelt Kim enthousiast. 'Ik mag nieuwe dingen leren, die ik ook in mijn eigen lessen kan gebruiken. Ik mocht zelf een onderzoek opstellen en zelf bedenken waar ik dat wilde uitvoeren. Dat bleek het best te kunnen bij lerarenopleiding ELAN van de Universiteit Twente. Daar kon ik de combinatie maken die ik wilde: ik doe onderzoek dat ten goede komt aan het onderwijs, maar ik ben ook bezig met de inhoud van mijn vak. Dat laatste was voor mij een belangrijke eis, ik wilde niet alleen een didactische studie verrichten.' Kim staat twee dagen per week voor de klas en werkt twee dagen op haar eigen werkplek aan de universiteit. Ze onderzoekt hoe middelbare scholieren een beter begrip van kwantummechanica kunnen krijgen. 'Kwantummechanica is sinds dit schooljaar een nieuw examenonderdeel. Het is moeilijk voor leerlingen omdat het heel anders is dan ze van natuurkunde gewend zijn. Ik onderzoek waar ze moeite mee hebben en welke didactische methodes hen een beter begrip kunnen bijbrengen.' Kim sluit in haar onderzoek aan bij internationale discussies op dit gebied en schrijft haar proefschrift daarom in het Engels.

Meerwaarde

Het materiaal dat Kim aan het ontwikkelen is, gebruikt ze soms in haar 6 VWO-klas. 'Af en toe vertel ik de leerlingen over mijn onderzoek. Ik vind het belangrijk dat ze begrijpen dat je als onderzoeker steeds moet zoeken en proberen. Je stevent niet in één keer op je doel af.' Kims school stond meteen positief tegenover haar plan om een Promotiebeurs aan te vragen. 'Het Noordik stimuleert docenten echt om verder te leren. Ze zien de meerwaarde ervan in: je wordt professioneler en de banden met de universiteit worden zo aangehaald.' Kim zou het andere docenten zeker aanraden. 'Als je er blij van wordt om nieuwe dingen te leren, is een Promotiebeurs erg de moeite waard. Al is het soms pittig. Je moet je eigen grenzen goed bewaken.' Kim weet nog niet precies wat ze gaat doen na haar promotie. 'In ieder geval een combinatie van onderzoek en lesgeven. Het is een voorwaarde van de beurs dat je na afloop nog twee jaar in het onderwijs blijft, anders moet je een deel terugbetalen. Maar dat is voor mij geen punt. Ik wil juist graag in het onderwijs blijven. Ik heb de interactie met de leerlingen nodig.'

